

Field : Sport Psychology

Type : Research Article

Recieved: 01.04.2016 - Accepted: 22.05.2016

Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Nihal AKOĞUZ YAZICI¹, Arslan KALKAVAN², Çetin ÖZDİLEK³

¹RTE Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rize, TÜRKİYE

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rize, TÜRKİYE

³Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rize, TÜRKİYE

E-Posta: nihal.akoguz@erdogan.edu.tr

Öz

Bu araştırma, bölümlerinde ‘Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi’ dersini alan ve henüz almamış üniversite öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor hakkındaki görüşlerini inceleyebilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Recep Tayip Erdoğan Üniversitesinde öğrenim gören 95 kız ve 119 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 214 üniversite öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin tutumlarının değerlendirilebilmesi için Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen, 12’si olumlu 12’si ise olumsuz olmak üzere toplam 24 maddeden oluşan Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 120, en düşük puan 24’tür. Veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) istatistik paket programı kullanılarak analiz edilecektir. Araştırmada verilerin çözümlenmesi için tek yönlü ANOVA ve t testi kullanılacaktır ve verilerin çözümlenmesi sonucunda, öğrencilerin verdikleri cevaplar değerlendirilerek beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları arasında istatistiksel farkın bulunup bulunmadığına bakılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, tutum, öğrenci

An Analysis on the Attitudes of College Students to Physical Education and Sport Pedagogy Course in terms of Some Variables

Abstract

This study aims to analyze the views on Physical Education and Sport of the students who have taken the course “Physical Education and Game Teaching” and haven’t taken this course yet. 191 students, 106 girls and 85 boys, who study at Recep Tayyip Erdoğan University in the 2014-2015 academic year are the participants of the study. The Physical Education and Sport Attitude Scale developed by Demirtaş and Altay (2001) has been used as a data collection tool to evaluate students’ attitudes. This 24-item scale includes twelve items to assess positive attitudes and twelve items to assess negative attitudes. The highest and lowest points that can be obtained from the scale are 120 and 24, respectively. To analyze data, SPSS package program (Statistical Package for the Social Sciences) will be used. In the study, one way ANOVA and t-test will be used for data analysis. With the help of data analysis, the answers given by the students will be evaluated and whether there is a statistical difference among attitude points towards physical education and sport will be found.

Keywords: Physical education, attitude, student

Giriş

Çağdaş eğitimin temel ilkelerinden biri bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönleriyle bir bütün olarak yetişmesini sağlamaktır. Beden eğitimi ve oyun öğretimi, eğitim hayatına yeni başlayan çocuklarda fiziksel etkinliklerle öğrenmeyi, eğlenmeyi, sosyalleşmeyi sağlar.

Sosyal yapı içerisinde okullar, bireyleri eğitmek, toplumun birer ferdi olan çocukları ve gençleri yaşadığı ortamı anlama ve anlamlandırmayı sağlayarak geleceğe en iyi şekilde hazırlamakla yükümlüdürler. Tüm toplumlarda var olan bu zorunluluk çocukların beslenme, barınma ve sağlık ihtiyaçlarının giderilmesinin yanında duygusal, sosyal, fiziksel ve zihinsel olarak da sağlıklı bir birey olarak yetiştirilmesi şeklinde değerlendirilmektedir (Yanık, Çamlıyer, 2015).

Genel eğitimin vazgeçilmez parçası olan, hareket etmeyi öğrenme ve hareketler yoluyla öğrenmeyi amaçlayan beden eğitimi, genel eğitimin amaçlarına hareketler aracılığıyla katkıda bulunur (Kangalgil, Hünük ve Demirhan 2006). Beden eğitimi ve sporun temel amacı fiziksel etkinlikler yolu ile eğitimini sağladıkları her öğrencinin hareket kapasitesini ve fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini en üst düzeye çıkarmalarına yardımcı olmaktır (Pate, Corbin ve Pangrazi, 1998). Beden Eğitimi ve spor, her yaşta bireyin, özellikle de çocukların zihinsel, psikolojik ve fiziksel gelişimlerine önemli katkı sağlamaktadır.

Tutumların ölçülmesinde bugüne kadar izlenen en popüler yaklaşım, söz konusu tutuma ilişkin bir ölçeğin hazırlanarak uygulanmasıdır. Tutum ölçekleri kâğıt kalemle uygulanan ve genellikle bireyin bir ya da birçok boyutta tutumunun yönünü ve yeğinliğini belirleyen kendini rapor etme araçlarıdır. Günümüzde tutum ölçekleri, bilgisayar aracılığı ile uygulanabildiği için diğer testler gibi, kâğıt kaleme gerek kalmayabilir. Bir tutum ölçeği, ölçülmek istenen tutum konusu (bir insan grubu, bir kurum ya da bir kavram, vb.) ile ilgili bir dizi ifadeyi içerir. Bu ölçekler farklı tekniklere dayalı olarak geliştirilebilir (Tezbaşaran A.A., 1996 S:2-3).

Kelime olarak Tutum, ilk olarak ilk kez 1862’de Harbert Spencer tarafından bireyin zihinsel durumunu ifade etmek için kullanılmıştır. Bu kavram, 1888 yılında Lange tarafından da laboratuvar çalışmalarında ele alınmış ve incelenmiştir. Daha sonra psikologlar ve sosyologlar tarafından araştırılıp tartışılan bir konu haline gelmiş ve bu araştırma ve tartışmaların, sosyal psikoloji bilim dalının doğmasına öncülük ettiği ileri sürülmüştür (Güllü M., Güçlü M. (2009). TDK’ya göre tutum, tutulan yol, tavır anlamına gelmektedir (TDK sözlük). Tutum, bireyin algı dünyasının motivasyon, heyecan, idrak ve öğrenme süreçlerini içeren bir organizasyonudur (Güllü M., Güçlü M. (2009). Yani tutum karşılaştığımız bir durum karşısındaki olumlu ya da olumsuz tepkilerimizdir. Demirhan G., ve Altay F. (2001), olumlu ve olumsuz ifadelerin sezgisel olduğunu ve bireye güvenin bir ifade şekli olduğunu, bireyin olumlu bir ifadeyi ‘tamamen katılıyorum’ şeklinde belirtmesinin ise aşırı olumlu bir tutum sergilediğini gösterdiğini belirtmiştir.

Beden eğitimi dersinin farklı yapısı nedeniyle birçok araştırmacı tutum ile ilgili araştırma yapma ihtiyacı duymuştur. Yapılan çalışmalar yaş ve cinsiyet ile ilgili öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı geliştirdikleri olumlu ve olumsuz tutumları içermektedir (Demirhan vd.,2006).

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde sınıf öğretmenliği bölümü'nde öğrenim gören, 'beden eğitimi ve oyun öğretimi' dersini almamış 1. Sınıf öğrencileri ile dersi alan 3. Sınıf öğrencilerinden oluşan 214 (95 kız ve 119 erkek) öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Veri toplama Aracı

Öğrencilerin tutumlarının değerlendirilebilmesi için Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen, 12'si olumlu 12'si ise olumsuz olmak üzere toplam 24 maddeden oluşan Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Sorular, 'tamamen katılmıyorum', 'katılmıyorum', 'kararsızım', 'katılıyorum', 'tamamen katılıyorum' uçları arasında değişen 5'li likert tipinden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 120, en düşük puan 24'tür. Ortalamalar kullanıldığında ise en düşük tutum puanı 1, en yüksek tutum puanı 5'dir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.93, Ölçüt geçerliği katsayısı ise 0.83 olarak hesaplanmıştır.

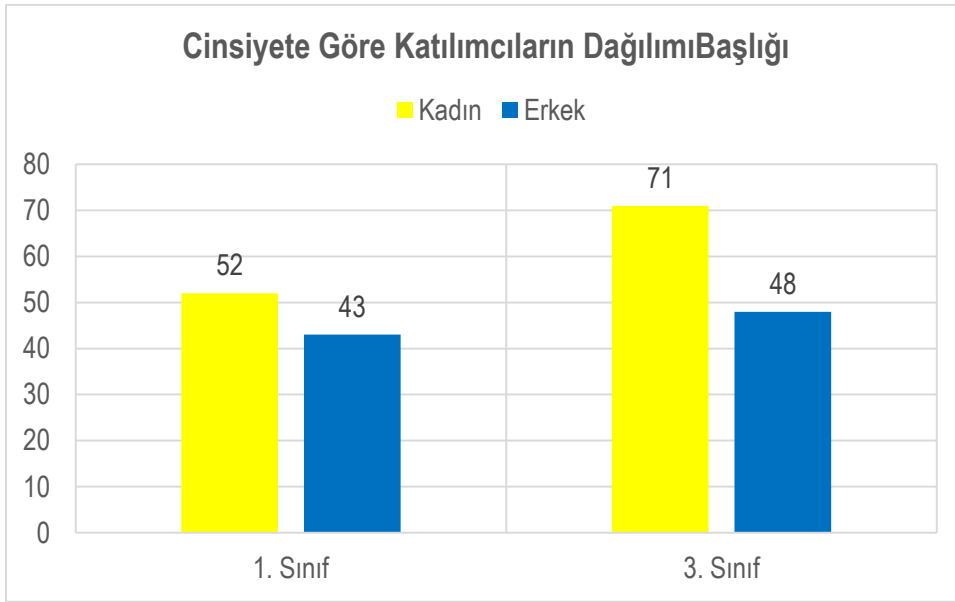
Verilerin Analizi

Beden Eğitimi Spor Tutum Ölçeğinden (BESTÖ) elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların ölçekten aldığı puanlar hesaplanarak, bu puanların cinsiyet ve Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersini alıp almama durumlarına göre normal dağılıma sahip olup olmadığına ilişkin incelenmiştir.

Grup büyüklüğü 2000'den küçük ($N=214 < 2000$) olduğundan Shapiro-Willk testi uygulanmıştır. Bu test sonucunda verilerin cinsiyet ve Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersini alıp almama durumlarına göre normallik varsayımını sağladığı görülmektedir ($p > 0.05$). Katılımcıların demografik bilgilerinin dağılımlarının belirlenmesi için frekans (f) ve yüzde (%) tanımlayıcı istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Ayrıca katılımcıların cinsiyet ve Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersini alıp almama durumlarına göre BESTÖ puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, sınıf öğretmenliği bölümü, 1. ve 3. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları cinsiyet ve dersi alıp almama durumu açısından incelenmiştir.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediklerini belirlemek amacıyla yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

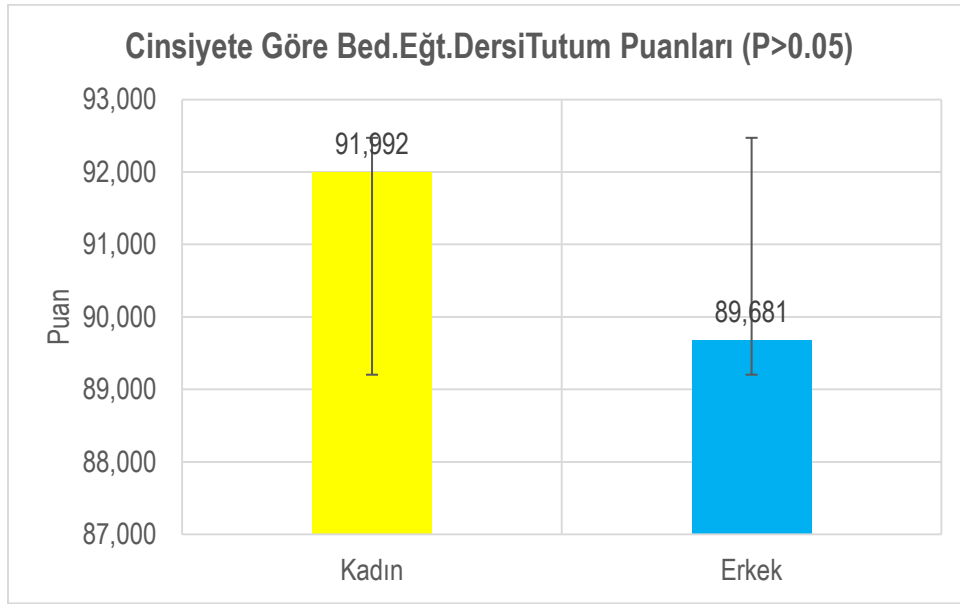
Tablo 1. Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları

		Kolmogorov-Smirnov İstatistik	S	p	Shapiro-Wilk İstatistik	S	p
Cinsiyet	Kadın	0.077	1	0.0	0.966	1	0.
	Erkek	0.044	9	0.2		0.982	9
BEOÖ dersi	Alan	0.083	1	0.0	0.961	1	0.
	Henüz Almayan	0.048	9	0.2		0.987	9

Tablo incelendiğinde verilerin normallik varsayımını sağladığı görülmektedir ($p > 0.05$) sonuç olarak parametrik testler uygulanabilir. Bu doğrultuda cinsiyet ve BEOÖ (Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi) dersini alma durumları açısından Beden Eğitimi Spor Tutumları (BESTÖ) arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına karar verebilmek için t testi uygulanmasına karar verilmiştir.

Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Beden Eğitimi Spor tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık içerip içermediğini belirlemek $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde için bağımsız iki grup için t testi uygulandı.

Test sonuçları Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Beden Eğitimi Spor tutum puanları arasında önemli bir fark olmadığını gösterdi ($t_{(212)} = -2.18$; $p > 0.05$). Kadınların Beden Eğitimi Spor tutum puanları (91.99 ± 17.792) erkeklerin puanından daha yüksek olduğu görüldü (Bak Grafik 1).

Tablo 2. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Beden Eğitimi Spor tutumlarının cinsiyete göre t testi sonuçları

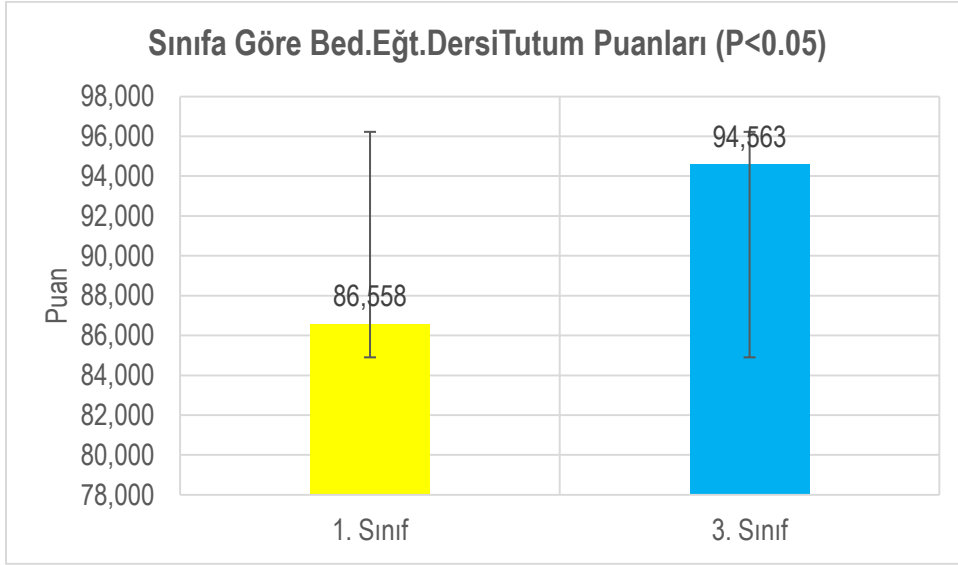
	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss.	t	p
Beden Eğitimi ve Spor Tutumları	Kadın	1	91.	17.7	0.96	0.
		23	992	923		
	Erkek	9	89.	16.7	4	336
		1	681	052		

Tabloya göre Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin cinsiyete göre Beden Eğitimi Spor tutumları ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t_{(212)} = 0.964$, $p > 0.05$). Ancak her ne kadar istatistiksel açıdan anlamlı olmasa da kadınların Beden Eğitimi Spor tutumları ($\bar{X} = 91.992$), erkeklerinkinden ($\bar{X} = 89.681$) yüksektir, denilebilir.

Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersini alma durumuna göre Beden Eğitimi Spor tutumları arasında anlamlı bir farklılık içerip içermediğini anlamak için bağımsız t testi yapılmıştır. Bu testin sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Beden Eğitimi Spor tutumlarının cinsiyete göre t testi sonuçları

	BEOÖ dersi	N	$\bar{X}$	Ss.	t	p
Beden Eğitimi ve Spor Tutumları	Alan	1	94.	16.77	3.40	0.
		19	563	85		
	Henüz Almayan	9	86.	17.16	6	001
		4	596	42		

Tabloya göre Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersini alma durumuna göre Beden Eğitimi Spor tutumları ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(212)} = 3.406$, $p < 0.05$). Bu fark BEOÖ dersini alanların lehinedir.

Tartışma ve Sonuç

Sonuç olarak cinsiyet sınıf öğretmenliği öğrencilerinin Beden Eğitimi Spor Tutumlarını etkileyen bir değişken değildir. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Beden Eğitimi Spor tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Lakin kadınların beden eğitimi spor tutumları erkeklerden daha yüksektir. (Çetin, 2007) Öğrencilere yaptığı çalışmada Ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğunu belirtmiştir. Kadın öğretmen adaylarının önemli olmasa da erkek öğretmen adaylarından daha fazla Beden Eğitimi Spor dersine olumlu baktıkları görülmektedir. Gary ve David (1991) yaptıkları çalışmada, kız öğrencilerin beden eğitime yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden daha pozitif olduğunu belirtmiştir. Demirhan ve Koca (2004) yaptıkları çalışmada cinsiyete göre kız ve erkek öğrencilerin tutumları karşılaştırmış, erkek öğrencilerin tutum puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Beden Eğitimi Spor tutumlarında Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersini alma durumuna göre manidar bir farklılık görülmüştür. (Çetin, 2007) Ortaöğretim öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmiştir. Altay ve Özdemir (2006)' in araştırma sonuçlarına göre de Öğrenci tutum puan ortalamalarında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuştur. Bu durum ilerleyen yaşla birlikte bakış açısının değişebileceğiyle ve eğitim öğretimin farklı kademelerindeki öğrencilerdeki etkinin farklı olabilmesi şeklinde yorumlanabilir. Bu sonuçlar Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersini alan öğrencilerin Beden Eğitimi Spor tutumlarında olumlu tutum geliştirdiklerini göstermektedir. Sonuç olarak Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersini alan öğrencilerin Beden Eğitimi Spor Tutumları dersi almayan öğrencilerden daha yüksektir. Güllü ve Korucu (2009) Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarının genel olarak olumlu olduğunu belirtmiştir. Benzer çalışma

yapan Yuvacı ve Çoknaz sınıf öğretmenliği mezunu beden eğitimi öğretmenlerin mesleğe karşı tutumlarında cinsiyetin belirleyici bir değişken olmadığını belirtmiştir.

Öneriler

Bu araştırma nitel çalışmalarla desteklenerek beden eğitimi spor tutumlarına etki eden faktörler belirlenebilir. Beden Eğitimi dersi içeriği yaş grupları ve sportif beceri düzeylerine göre düzenlenerek derse katılım daha cazip hale getirilebilir. Bu dersi vermekle görevli öğretmenler yaş, sportif seviye, okul imkânlarını dikkate alarak uygulamaları farklı şekillerde ve oyun formatında düzenleyebilir. Bu dersler küçük yaş gruplarında oyun formatında zenginleştirilmiş aktivitelerle uygulanmalı, farklı yaş gruplarında rekreatif amaçlı katılım sağlanmalı, içerik oyunlarla zenginleştirilmelidir. Benzer çalışmalar yurtdışında da yapıp karşılaştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

Altay F, Özdemir Z (2006). *Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim 1.Kademesinde Öğrenim Gören 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması*. 9.Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi. Muğla: Nobel Yayın Dağıtım

Çetin M (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması (Kırşehir İl Örneği)* Gazi Üniversitesi, Ankara.

Demirhan G ve Altay F (2001). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences*. 12 (2). 9-20.

Demirhan G, Koca, C (2004). *An Examination Of High School Students' Attitudes Toward Physical Education With Regard To Sex and Sport Participation*, Perceptual and Motor Skills, 98, 754-758

Gary E B, David A B (1991). *Children's Attitudes Towards Activity and Perceptions of Physical Education*, Health Education Research, Vol. 6,No. 4, 465-478.

Güllü M, Güçlü M (2009). Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Geliştirmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. Cilt 3. Sayı 2.

Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G (2006). İlköğretim. Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. Of Sciences*. 17 (2). 48-57

Pate. R, Corbin C, Pangrazi B (1998). Physical Activity For Young People. President's Council on Physical Fitness and Sports Research Digest. 3(3). 1-6

Türk Dil Kurumu (TDK) Güncel Türkçe Sözlük (23.03.2016)
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=TUTUM

Tezbaşaran A.A (1996). Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu. *Ankara Türk Psikologlar Derneği Yayınları*.

Yanık. M, Çamlıyer. H (2015). Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları ile Okula Yabancılaşma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Uluslararası Spor. Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*. Cilt 1. Sayı 1. 9-19